

Alexander A. NOVIK (Saint Petersburg)

**MEDICINAL HERBS IN FOLK MEDICINE OF THE AROMYNS IN MALOVISHTA
(NORTH MACEDONIA): ETHNOLINGUISTIC STUDIES**

Abstract: The paper analyses the phytonyms of medicinal herbs in the linguonym of the Aromyns in Malovishta (*opshtina* Bitola, North Macedonia) and their conformity with languages of the Western Balkans: Bulgarian, official language of the republic of North Macedonia, Serbian, Croatian, Modern Greek, Albanian, etc. The main topics of the study are folk medicine and ethnobotany. The linguistic and ethnological data are based on the materials of fieldwork in Macedonia in 2017.

The Aromyns are famous among their ethnic neighbors (Macedonians, Albanians, Serbs, Roma, Turkish, etc.) as good healers and perfect specialists in the sphere of medicinal herbs and plants. In recent years, after the disintegration of the former Yugoslavia, the healers' practice among Aromyns continues old Balkan traditions and has innovations and new forms determined by language, cultural and social contacts with other ethnic groups.

We have fixed local denotations of the herbs and plants which have a huge role in healers' practice among Aromyns in *opshtina* Bitola, as well as their medicinal properties:

'mint' L. *Méntha*, Arom. *gjázmǎ*, Mac. dial. *мѐнта*, Serb. dial. *нǎне*; in literary languages: Mac. *мѐнта* ('mint', 'mint tincture'), Serb. *нǎна*, Bulg. *мѐнта*; Alb. *mënd/ër, -ra*, Mod. Gr. *μέντα*, used to calm stomach pain, "opens the appetite", etc.

'Melissa' L. *Melissa*, Arom. *matócina*, Serb. *мáтичњак*; in literary languages: Bulg. *мáточина*, Mac. *мелиса*; used as a sedative, "for good health", Mod. Gr. *μέλισσα*, Alb. *bári i blétës, bar bléte*, Croat. *Melissa*, etc.

'St. John's wort' L. *Hypericum*, Arom. *kantarión*, Serb. dial. *нǎвалич*; in literary languages: Serb. *богородична трава (богородично цвеће 'lily')*, Mac. *жолт кантарион*, Bulg. *жълт кантарион*; Alb. *lúlja e balsámit, lúle balsámi*; used to normalize blood pressure, cardiac activity, etc.

In conditions with limited resources for healthcare, medicinal herbs and plants have become an inextricable component of the medical practices of doctors and healers. These plants are perceived by many of our informants as an effective and unquestionable cure-all. Even properties not acknowledged by either traditional medicine or herbal healers are frequently attributed to them. The new trend towards consumption of ecologically clean products (called *bíó* in North Macedonia and Albania) increases demand for popular medicinal herbs, which are perceived as traditional and correct.

Keywords: Aromynian, Balkan languages, phytonyms, medicinal herbs, folk medicine, healers

ACKNOWLEDGMENTS

This work is supported by the Russian Science Foundation under grant № 19-18-00244 (“Balkan bilingualism in dominant and equilibrium contact situation in diatopy, diachrony and diastraty”).

REFERENCES

- Beekes 2010: Beekes, R. *Etymological dictionary of Greek*. Leiden–Boston: Brill.
- Çabej 1976: Çabej, E. *Studime gjuhësore. I. Studime etimologjike në fushë të shqipes (A–O)*. Prishtinë: Rilindja.
- Çabej 2014: Çabej, E. *Studime etimologjike në fushë të shqipes. V (K–M)*. Tiranë: Akademia e Shkencave e Republikës së Shqipërisë; Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë: “Botime Çabej”.
- Cioranescu 1958: Cioranescu, A. *Diccionario etimologico Rumano*. Tenerife: Universidad de La Laguna.
- Cunia 2010: Cunia, T. *Dicsiunar a limbäljei armâneascã*. Constanța: Editura Cartea Aromână.
- Dizdari 2006: Dizdari, T. N. *Fjalor i orientalizmave në gjuhën shqipe*. Tiranë: Instituti Shqiptar i Mendimit dhe i Qytetërimit Islam.
- Domosiletskaya 2019: Domosiletskaya, M. V. Denumiri ale plantei aromatice sovârv (Origanum vulgare) în contextul lingvistic balcanic. In: *Omagiu profesorului Grigore Brâncuș*. București: Editura Universității din București, 219-230.
- Elsie 1998: Elsie, R. Dendronymica albanica, a survey of Albanian tree and shrub names. – *Zeitschrift für Balkanologie*, 34/2 (1998), 163-200.
- ERHJ 2016 = Matasović, R., Pronk, T., Ivšić, D., Rončević, D. B. *Etimološki rječnik hrvatskoga jezika*. I. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- FEB 2003 = Krasniqi, F., Ruci, B., Vangjeli, J., Susuri, L., Mullaj, A., Pajazitaj, Q. *Fjalor i emrave të bimëve. Dictionary of plant names*. Tiranë: Akademia e shkencave e Republikës së Shqipërisë, Instituti i Kërkimeve Biologjike; Prishtinë: Akademia e shkencave dhe e arteve e Kosovës, Seksioni i Shkencave të Natyrës.
- FGJSSH 1980 = Kostallari, A. (Kryeredaktor). *Fjalor i gjuhës së sotme shqipe*. Tiranë: Akademia e Shkencave e RPS të Shqipërisë, Instituti i gjuhësisë dhe i letërsisë.
- Joseph et al. 2019: Joseph, B., Novik, A., Sobolev A. N., Spiro A. Greek and Albanian in Palasa and Environs: A Report from the Field. – *MGDLT. Modern Greek Dialects and Linguistic Theory. Proceedings of the international conference series of Modern Greek Dialects and Linguistic Theory*, Vol. 8, No 1 (2019), 69-78. <<https://resmicite.library.upatras.gr/mgdlt/article/view/3007/3339>>, retrieved on 14.03.2020.
- Lloshi 2010: Lloshi, Xh. *Fjalor i emrave të bimëve dhe të kafshëve shqip-latinisht dhe latinisht-shqip* / H. Abazi (kryered.). Tiranë: Logos-A.
- Meyer 1891: Meyer, G. *Etymologisches Wörterbuch der albanesischen Sprache*. Strassburg.
- Mitrushi 1955: Mitrushi, I. *Drurët e shkurret e Shqipërisë*. Tiranë: Instituti i shkencave.
- Orel 1998: Orel, V. *Albanian Etymological Dictionary*. Leiden – Boston – Köln: Brill.

Papahagi 1963: Papahagi, T. *Dicționarul dialectului aromân general și etimologic*. București: Editura Academiei Republicii Populare Romîne.

Saramandu & Nevaci 2014: Saramandu, N. & Nevaci, M. (red.). *Atlasul lingvistic al dialectului aromân ALAR*. București: Editura Academiei Române.

Sejdiu 1989: Sejdiu, Sh. *Çështje të onomasiologjisë fitonimike romane dhe ballkanike*. Prishtinë: Rilindja.

Skok 1971: Skok, P. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. I. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.

Skok 1972: Skok, P. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. II. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.

Stublla 2007: Stublla, Sh. *Mbijetesa (Aspekti muzeor)*. Prishtinë: XHAD.

Šugar 2008: Šugar, I. *Hrvatski biljni imenoslov*. Zagreb: Matica Hrvatska.

Sulaj 2013: Sulaj, E. (Red.). *Bimët Mjekësore — Instituti i shkencave — 1980*. Tiranë: Shtëpia botuese: Akademia e Shkencave dhe e Arteve e Kosovës.

Susuri 2006: Susuri, L. R. *Fjalor i bimëve bujqësore, pyjore dhe barojave. Latinisht, shqip, anglisht, gjermanisht, frëngjisht dhe italisht*. Prishtinë: Akademia e Shkencave dhe e Arteve e Kosovës.

Vrabie 2000: Vrabie, E. *An English-Aromanian (Macedo-Romanian) Dictionary*. Trumbull: The University of Mississippi.

БЕР / BER 1971– = Георгиев, В. (ред.). *Български етимологичен речник*. София: БАН. [BER 1971– = Georgiev, V. (red.): *Balgarski etimologichen rechnik*. Sofia: BAN.].

БДА / BDA 2001 = *Български диалектен атлас. Обобщаващ том*. София: Книгоиздателска къща “Труд”. [BDA 2001 = *Balgarski dialekten atlas. Obobshavash tom*. Sofia: Knigoizdatelska kashta “Trud”.].

БНМ / BNM 2013 = Георгиев, М. (съст., ред.). *Българска народна медицина. Енциклопедия*. София: Академично издателство “Проф. Марин Дринов”. [BNM 2013 = Georgiev, M. (sast., red.), *Balgarska narodna medicina. Enciklopedia*. Sofia: Akademichno izdatelstvo “Prof. Marin Drinov”, 2013.].

Витанова 2014: Витанова, М. *Этнолингвистический словарь народной медицины*. В: Крылова, О. Н. (отв. ред.), *Славянская диалектная лексикография. Материалы конференции*. Санкт-Петербург: Нестор-История, 32-33. [Vitanova 2014: Vitanova, M. *Etnolingvisticheskiy slovar' narodnoy meditsiny*. V: Krylova, O. N. (otv. red.), *Slavyanskaya dialektnaya leksikografiya. Materialy konferentsii*. Sankt-Peterburg: Nestor-Istoriya, 32-33.].

Витанова 2017: Витанова М. *Лечители и лечебни средства в българската народна медицина*. В: Нено Неделчев (ред.), *Нено Неделчев в науката за България. Сборник в чест на проф. д-р Нено Неделчев по случай неговата 70-годишнина*. Велико Търново: ИВИС, 156-162. [Vitanova 2017: Vitanova M. *Lechiteli i lechebni sredstva v bulgarskata narodna meditsina*. V: Neno Nedelchev (red.), *Neno Nedelchev v naukata za Bŭlgariya. Sbornik v chest na prof. d-r Neno Nedelchev po sluchaŭ negovata 70-godishnina*. Veliko Tŭrnovo: IVIS, 156-162.].

Георгиева 2013: Георгиева, И. *Българска народна митология*. София: Академично издателство “Проф. Марин Дринов”. [Georgieva 2013: Georgieva, I. *Balgarska narodna mitologiya*. Sofia: Akademichno izdatelstvo “Prof. Marin Drinov”.].

Домосилецкая 2015: Домосилецкая, М. В. Наименования растений, используемых в пасечном хозяйстве Балкан. – *Балканско езиковедение / Linguistique Balkanique*, 2/3 (2015), 297-308. [Domosiletskaya 2015: Domosiletskaya, M. V. Naimenovaniya rasteniy, ispolzuemih v pasechnom hozyaystve Balkan. – *Balkansko ezikoznanie / Linguistique Balkanique*, 2/3 (2015), 297-308].

Домосилецкая 2018: Домосилецкая, М. В. Названия «чайного» растения шалфей (Salvia) в балканском лингвистическом контексте. – *Славяноведение*, 6 (2018), 74-86. [Domosiletskaya 2018: Domosiletskaya, M. V. Nazvaniya “chaynogo” rasteniya shalfey (Salvia) v balkanskom lingvisticheskom kontekste. – *Slavyanovedenie*, 6 (2018), 74-86].

Домосилецкая 2019: Домосилецкая, М. В. Названия «чайного» растения душица обыкновенная (Origanum vulgare L.) в балканском лингвистическом контексте. – *Acta Linguistica Petropolitana. Труды института лингвистических исследований*, Том XV, часть 1. I. Лингвистическая экспертиза: типы, методы, решения. II. Varia. Гл. ред. Е. В. Головкин, 320-345. [Domosiletskaya 2019: Domosiletskaya, M. V. Nazvaniya “chaynogo” rasteniya dushica obyknovennaya (Origanum vulgare L.) v balkanskom lingvisticheskom kontekste. – *Acta Linguistica Petropolitana. Trudy instituta lingvisticheskikh issledovaniy*, Tom XV, chast' 1. I. Lingvisticheskaya ekspertiza: tipy, metody, resheniya. II. Varia. (Ed. Golovko, E. V.), 2019, 320-345].

ЕРБНМ 2019 = *Етнолингвистичен речник на българската народна медицина*. В: Институт за български език <<https://ibl.bas.bg/etnolingvistichen-rechnik-na-balgarskata-narodna-meditsina/>>, retrieved on 06.11.2020. [ERBNM 2019 = *Etnolingvistichen rechnik na bŭlgarskata narodna meditsina*. V: Institut za bŭlgarski ezik <<https://ibl.bas.bg/etnolingvistichen-rechnik-na-balgarskata-narodna-meditsina/>>, retrieved on 06.11.2020.].

ИДР / IDR 2012 = Бояджиев, Т., Жобов, В., Колев, Г., Младенов, М., Младенова, Д., Радева, В. (главен ред.). *Идеографски диалектен речник на българския език. Т. I: А – Д*. София: Български бестселър – Национален музей на българската книга и полиграфия. [IDR 2012 = Boyadzhiev, T., Zhobov, V., Kolev, G., Mladenov, M., Mladenova, D., Radeva, V. (glaven red.), *Ideografski dialekten rechnik na balgarskiya ezik. T. I: A – D*. Sofia: Balgarski bestselar – Nacionalen muzey na balgarskata kniga i poligrafiya.].

Яшар-Настева 2001: Яшар-Настева, О. *Турските лексички елементи во македонскиот јазик*. Скопје: Институт за македонски јазик «Крсте Мисирков». (Посебни изданија. 31). [Yashar-Nasteva 2001: Yashar-Nasteva, O. *Turskite leksichki elementi vo makedonskiot jazik*. Skopje: Institut za makedonski jazik “Krste Misirkov”. (Editions spéciales / L’institut de la langue macèdonienne “Krste Misirkov”. 31).].

Кирилова 2013а: Кирилова, А. Восък. В: Георгиев, М. (съст., ред.), *Българска народна медицина. Енциклопедия*. София: Академично издателство “Проф. Марин Дринов”, 127. [Kirilova 2013a: Kirilova, A. Vosak. In: Georgiev, M. (sast., red.), *Balgarska narodna medicina. Enciklopedia*. Sofia: Akademichno izdatelstvo “Prof. Marin Drinov”, 127.].

Кирилова 2013б: Кирилова, А. Лековници (лекарственици, лечебници, лекаруши). В: Георгиев, М. (съст., ред.), *Българска народна медицина. Енциклопедия*. София: Академично издателство “Проф. Марин Дринов”, 286. [Kirilova 2013b: Kirilova, A. Lekovnitzi

(lekarstvenitsi, lechebnitsi, lekarushi). In: Georgiev, M. (sast., red.), *Balgarska narodna medicina. Enciklopedia*. Sofia: Akademichno izdatelstvo "Prof. Marin Drinov", 286.].

Кирилова 2017: Кирилова, Й. Метафори при названията на глухарчето (*Taraxacum*) в славянските езици (по данни на ОЛА). В: *Сборник от международна конференция „Jazyk a kultúra v slovanských súvislostrach“ (5-7 október 2016)*. Bratislava: VEDA, 39-49. [Kirilova 2017: Kirilova, Ľ. Metafori pri nazvaniyata na glukharcheto (*Taraxacum*) v slavyanskite ezitsi (po danni na OLA). V: *Sbornik ot mezhdunarodna konferentsiya „Jazyk a kultúra v slovanských súvislostrach“ (5-7 október 2016)*. Bratislava: VEDA, 39-49.].

Младенов 1941: Младенов, С. *Етимологически и правописен речник на българския книжовен език*. София: Книгоиздателство Христо Г. Данов. [Mladenov 1941: Mladenov, S. *Etimologicheski i pravopisen rechnik na balgarskiya knizhoven yezik*. Sofia: Knigoizdatelstvo Hristo G. Danov.].

Николова 2016: Николова Н. Перуниката в езиковата картина и народната духовна култура. В: *Филологията – класическа и нова*. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 693-702. [Nikolova 2016: Nikolova N. Perunikata v ezikovata kartina i narodnata dukhovna kultura. V: *Filologiyata – klasicheska i nova*. Sofia: UI „Sv. Kliment Okhridski“, 693-702.].

Николова 2019: Николова, Н. Лечебната сила на билките от Врачанския край в българската лингвокултура. В: *Традиционната медицина и лечебната сила на природата*. Враца, (под печат). [Nikolova 2019: Nikolova, N. Lechebnata sila na bilkite ot Vrachanskiya kraj v bulgarskata lingvokultura. V: *Traditsionnata meditsina i lechebnata sila na prirodata*. Vratsa, (pod pechat).].

Новик 2017: Новик, А. А. Экспедиция к македонцам и арумынам Македонии (г. Скопье, г. Охрид, г. Крушево, с. Маловишта (община Битола)). Полевая тетрадь. Автограф. 13 июня – 3 июля 2017 г. В: Архив МАЭ РАН. К. 1. Оп. 2. № б/н. 56 л. [Novik, A. A. Ekspeditsiya k makedoncam i aruminam Makedonii (g. Skopje, g. Ohrid, g. Krushevo, s. Malovishta (opshchina Bitola)). Polevaya tetrad'. Avtograf. 13 iyunja — 3 ijulja 2017 g. V: Archiv MAE RAN. K. 1. Op. 2. # b/n. 56 l.].

Новик, Бучатская 2016: Новик, А. А., Бучатская, Ю. В. Народные медицинские практики как ресурс жизнеобеспечения сел Георгиевки, Девнинского и Гаммовки. В: Новик А. А. (отв. ред.), Бучатская Ю. В., Ермолин Д. С., Дугушина А. С., Морозова М. С. «Приазовский отряд». *Язык и культура албанцев Украины*. Санкт-Петербург: МАЭ РАН. Часть I, Т. 2, 13-150. [Novik, Buchatskaya 2016: Novik, A. A., Buchatskaya, Ju. V. Narodnie medicinskie praktiki kak resurs zhizneobespecheniya sel Georgievki, Devninskogo i Gammovki. V: Novik, A. A. (otv. red.), Buchatskaya, Ju. V., Ermolin, D. S., Dugushina, A. S., Morozova, M. S. "Priazovskiy otryad". *Yazyk i kultura albantsev Ukrainy*. Sankt-Peterburg: MAE RAN. Chast' I, T. 2, 13-150.].

Поленаковић 2007: Поленаковић, Х. *Турските елементи во ароманскиот*. Докторска дисертација одобранета во 1939 година на Филозофскиот факултет во Загреб. Скопје: Македонска академија на науките и уметностите. [Polenakovich' 2007: Polenakovich', H. *Turskite elementi vo aromanskiot*. Doktorska disertatsija odobraneta vo 1939 godina na Filozofskiot fakultet vo Zagreb. Skopje: Makedonska akademija na naukite i umetnostite.].

БАЛКАНСКО ЕЗИКОЗНАНИЕ
LINGUISTIQUE BALKANIQUE

Усачева 2004: Усачева, В. В. Медицина народная. В: Толстой, Н. И. (ред.), *Славянские древности. Этнолингвистический словарь*. Москва: Международные отношения, 2004, Т. 3, 215-220. [Usacheva 2004: Usacheva, V. V. *Medicina narodnaya*. In: Tolstoy, N. I. (red.), *Slavyanskije drevnosti. Etnolingvisticheskiy slovar'*. Moskva: Mezhdunarodnie otnosheniya, 2004, T. 3, 215-220].

ЭССЯ / ESSJa 1974 – = Трубачев, О. Н. (ред.). *Этимологический словарь славянских языков*. Москва: Наука. [ESSJa 1974 – = Trubachev, O. N. (red.): *Étimologicheskij slovar' slavyanskih yazykov*. Moskva: Nauka.].

PhD Alexander A. Novik

Peter the Great Museum of Anthropology and Ethnography (Kunstkamera) of the Russian Academy of Sciences
Saint Petersburg, Russia
e-mail: njual@mail.ru

Published on: 21. Dec. 2020